

Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu

Kópavogi, 3. nóvember 2023
HH/JKÁ/PBG

Nefndasvið Alþingis
Umhverfis- og samgöngunefnd

Efni: Umsögn Samtaka sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu við frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna tímabundinna undanþágna frá skipulags- og byggingarlöggjöf og skipulagi., 314. mál

Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu sendu umsögn dags. 22 maí 2023 um frumvarp til laga breytingu á ýmsum lögum vegna tímabundinna undanþágna frá skipulags- og byggingarlöggjöf og skipulagi., 1028. mál sem var lagt fram á 153. löggjafarþingi 2022-2023. Frumvarpið náði ekki fram að ganga og er nú lagt fram að nýju.

Eftir yfirferð á frumvarpinu er ljóst að hvorki hefur verið brugðist við athugasemdum og ábendingum sem SSH settu fram, né komið fram rökstuðningur hvers vegna ekki sé talin þörf á því af hálfu frumvarpshöfundu.

Meðfylgjandi er samantekt á athugasemdum SSH frá því í maí 2023 og breytingum á frumvarpinu.

#	Athugasemd	Breyting
1	Að gætt sé jafnvægis við dreifingu úrræðis milli hverfa, sveitarfélaga og landshluta.	Ekki hefur verið brugðist við athugasemd.
2	Að haldin sé tölfræði um dreifingu úrræðis með opinberum hætti.	Ekki hefur verið brugðist við athugasemd, en í 3. gr. bls. 3 kemur fram að miðla skuli upplýsingum um íbúa í búsetuúrræði til slökkviliðs og því ljóst að tölfræðileg miðlun upplýsinga ætti að vera möguleg án vandkvæða.
3	Að lagt sé mat á kostnað sveitarfélaga, verði frumvarpið að lögum.	Ekki hefur verið brugðist við athugasemd.
4	Að gert sé ráð fyrir að fjármagn fylgi verkefnum sem gætu fallið til hjá sveitarfélögum vegna innleiðingar úrræðis, t.d. úrbætur í gatnakerfi.	Ekki hefur verið brugðist við athugasemd.
5	Lagt er til að með umsókn fylgi rýni á umhverfi utan lóðamarka þar sem metin er þörf á úrbætur, þ.á.m. kostnaði.	Ekki hefur verið brugðist við athugasemd.
6	Skilyrði um aðbúnað í umhverfi eru matskennd og óskilgreind, þ.á.m. göngufæri. Mætti tilgreina viðmið um tíðni almenningssamgangna og gönguvegalengdir í vegalegndum eða mínútum.	Ekki hefur verið brugðist við athugasemd og eru skilyrði enn matskennd og óskilgreind. Við lið f, punkt 2, bls. 4, hefur verið bætt við „ <i>eða aðgengi að almenningssamgöngum að öðru leyti tryggt með sérstökum ráðstöfunum Vinnumálastofnunar.</i> “

Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu

7	Gerð athugasemd við að sveitarfélag beri ábyrgð á því að tilkynna lóðarhöfum og aðliggjandi lóðarhöfum um breytingar sem verða gerðar á atvinnuhúsnæði á grundvelli laganna.	Ekki hefur verið brugðist við athugasemd.
8	Frestur sveitarfélags til að veita umsögn um undanþágubeiðni, tvær vikur, er of skammur.	Brugðist hefur verið við athugasemd með eftirfarandi ákvæði: <i>Skipulagsstofnun er heimilt að framlengja frest skv. 1. másl. um allt að tvær vikur að beiðni sveitarfélagsins.</i> Að mati SSH er breytingin ófullnægjandi og ætti að lágmarki að vera fjórar vikur.
9	Gerð athugasemd við að það teljist vera sjálfkrafa samþykki sveitarfélags, ef umsögn berst ekki innan tilskilins tíma.	Ekki hefur verið brugðist við athugasemd.
10	Gerð athugasemd við ummæli í greinargerð frumvarps þar sem kemur fram að horft sé til þess að húsnæði verði selt og að ekki komi til kostnaðar ríkissjóðs vegna þess, að breyta húsnæði aftur í fyrra horf. Lagt til að orðalag sé skerpt í frumvarpi þess efnis að gert sé ráð fyrir því að húsnæði fari aftur í fyrra horf eftir að tímabundinni hagnýtingu þess sem í búsetuúrræði sé lokið.	Ekki hefur verið brugðist við athugasemd.
11	Lagt til að þinglýsa á lóð kröfu þess efnis að búsetuúrræði sé tímabundið, innan þess tíma sem frumvarp leggur til.	Ekki hefur verið brugðist við athugasemd.
12	Komið á framfæri ábendingu þess efnis að Skipulagsstofnun sé efld, svo að önnur störf teyfist ekki og hafi áhrif á afgreiðslutíma stofnunarinnar.	Ekki hefur verið brugðist við athugasemd. Í umfjöllun greinargerðar um kostnaðaráhrif frumvarpsins er ekki sérstaklega vikið að líklegum kostnaði vegna þessa.
13	Vikið er að öðrum úrræðum sem geta haft áhrif á framboð húsnæðis, eins og tímabinding uppbyggingarheimilda í deiliskipulagi og lögheimilisskyldu.	Kallar ekki á viðbrögð.

Þá vilja SSH vekja athygli á eftirfarandi fullyrðingu í inngangi greinargerðar frumvarpsins:

„Frumvarpið hefur það að markmiði að bregðast við bráðavanda í húsnæðismálum umsækjenda um alþjóðlega vernd sem stjórnvöld standa frammi fyrir en félags- og vinnumarkaðsráðuneytið telur fyrirséð að á komandi vikum og mánuðum muni ekki takast að tryggja nægilega mikið af hentugu íbúðarhúsnæði á leigumarkaði til búsetu fyrir umræddan hóp (bls. 6).“

Sama texta er að finna í fyrra frumvarpi, en orðalag vekur upp spurningar um raunverulegt umfang bráðavandans í ljósi þess tíma sem þegar hefur liðið frá því fyrra frumvarp var lagt fram á 153. löggjafarþingi 2022-2023.

Samtök sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu

Líkt og kom fram í umsögn SSH í maí 2023, þá er ljóst að sú undanþáguheimild sem hér er lagt til að leidd verði í lög felur í sér mikið inngrip í skipulagsvald sveitarfélaga og er mikilvægt er að hún verði ekki nýtt lengur en lögin kveða á um. Skipulagsvald er á ábyrgð sveitarfélaga sem bera meginábyrgð á framkvæmd skipulagslaga nr. 123/2010 en í markmiðum skipulagslaga er áhersla lögð á sjálfbæra þróun byggðar, skynsamlega landnýtingu, að tryggja réttaröryggi, samráð við almenning og faglegan undirbúning skipulags og framkvæmda. Huga þarf að því að undanþáguheimildin vinni ekki gegn markmiðum laganna.

Með tilliti til þess sem hér segir að framan leggja SSH til að frumvarpið, verði það að lögum, verði tímabundið og að bætt verði við ákvæði þess efnis að lögin falli úr gildi að ákveðnum tíma liðnum, nema að Alþingi ákveði að endurnýja þau. Væri til dæmis hægt að miða við gildistímamann þrjú ár sem ætla má að sé hæfilegur tími fyrir stjórnvöld til að bregðast við ætluðum bráðavanda með varanlegum lausnum.

Virðingarfyllst,

Páll Björgvin Guðmundsson
framkvæmdastjóri SSH

Fylgiskjöl:

Umsögn SSH um frumvarp til laga um breytingu á ýmsum lögum vegna tímabundinna undanþágna frá skipulags- og byggingarlöggjöf, dags. 12. maí 2023.